

Az iparos-párt a kisipar foglalkoztatásáról a háboru után.

(Saját tudósítónktól.) A *Délmagyarország* ismertette azt az indítványt, amelyet az ipartestület nevében *Pálffy Dániel* elnök és *Bózsó János* titkár nyújtottak be a városnak annak érdekében, hogy a közgyűlés rendelje el olyan közmunkák előkészítését, amelyeknél majd a háboru befejezése után foglalkoztatást nyernek a szegedi iparosok. Az indítvány érthető rokonszenvet keltett. Senkisémm kíván a háboru befejezéséről jóslásokba becsájtakozni, legkevésbé olyan reális emberek, mint az iparosok. Az bizonyos azonban, hogy el kell készülni arra az időre, amikor a háborunak vége lesz és jobb, ha ez előbb történik meg, mintha elkésünk vele.

Csütörtökön délután gyűlésre hívták össze az iparos-pártot. A kereskedelmi és iparkamarában lefolyt tanácskozás egyetlen tárgya az ipartestületi vezetőség indítványa volt. A gyűlésen *Weiner Miksa*, a kereskedelmi és iparkamara alelnöke elnökölt. *Bózsó János* ipartestületi titkár ismertette a közgyűléshez benyújtott indítványt. Elmondta, hogy a szegedi kisiparosok kétharmadrésze katonai szolgálatot teljesít. Ha ezek haza-

jönnek a háboruból, munkaalkalom kell nekik. Azok az iparágak, amelyek a háboruval nincsenek semmi vonatkozásban, panganak. Ezek az iparosok kis tőkéjüket mind felették és keresni alig tudnak. Kéri tehát, hogy az iparos-párt tegye magáévá indítványukat és a közgyűlésen foglaljon állást mellette.

Vékes Bertalan készséggel járult hozzá, hogy az iparos-párt mondja ki határozatilag az indítványnak a közgyűlésen való támogatását. Javasolja még, hogy az iparos-pártból és az ipartestületből küldöttség alakíttassék, amely az indítvány jelentőségére külön hívja fel a főispán, polgármester és főkapitány figyelmét és ép ezért kérje hathatós támogatásukat.

Valihora István a küldöttséget azzal is megbízná, hogy a közgyűlés kedvező határozata után hasson oda, hogy az elrendelt előmunkálatok minél előbb elkészüljenek.

Többek hozzászólása után kimondta az iparos-párt, hogy az indítványt a közgyűlésen támogatja. Elfogadta *Vékes* és *Valihora* javaslatát és a bizottságot az iparos-párt és az ipartestület elnökségéből megalakította.

Gróf Bernstorff erőfeszítései Amerikában.

— A Berliner Tageblatt a washingtoni német nagykövetről. —

Az a pillanat, amikor gróf *Bernstorff* elhagyja Washingtonot, nagyon is alkalmas arra, hogy egyet-mást az ő nagyköveti működéséről leszögezzünk. Hogy gróf *Bernstorff*nak ez uton kifejezzük az őt megillető tiszteletet, már csak azért is szükséges, mivel egyesek a féltékenységgel, mások a fontoskodással hamis vmagításba helyezték az ő működését és lekicsinyelték az érdemeit. *Kiderien-Wächter*, aki a maga sörizű külpolitikáját népszerű fénnnyel akarta övezni, durva ellenszenvvel viseltetett vele szemben, aki nagyon is fel volt ruházva olyan tulajdonságokkal, hogy az ő utódja lehessen. A kicsinyek az erősebb ellenfél megérésében rendesen egyetértenek. *Bernstorff*, aki Londonból került Washingtonba, a konzervatívok nézete szerint tulsokáig mozgott nyugati, illetve demokratikus levegőn. Az alldeutsch, nacionalisztikus sturmpolitikusok, akiknek annyit köszönhetünk, őt természetesen engedelkenynek és gyöngének találták. Amikor *Wilson* kiadta békejegyzékét, *Bernstorff* azzal vádolták, hogy a német békefeltételeket nagyon is olcsón kínálta az elnöknek. Ő a „győzelem nélküli békét”, vagy legalább is a nagy annexiók nélküli békét hirdette — szerintők — lehetnek. Az tény, hogy *Bernstorff* nem tartották fogva az előítéletek és a szűkenlátás és hogy a hazai nemesi kastély falait nem tekintette föltétlenül a világ határának. Tény, hogy más lehetőségeket, más viszonyokat, más szellemi áramlatokat szabadabban vizsgál, mint azt a tudatlan önsodálát megengedi. Gondolkodásmódja nagyon is világos, kereskedőszzerűen világos és egyenesen beleillik az ő modern alaphangulatába, hogy fiát egy német-amerikai bankházban kiképeztesse bankszakemberré. De azért nem szabad őt megbízható „liberálisnak” minősíteni, és alig hihető, hogy odaajándékozta volna a szívét valamelyik pártnak. De ép oly alaptalan az a bizalmatlanság is, amellyel tulzó patriota körökben az ő nevét emlegetik. Feladata az volt és kellett, hogy az legyen, hogy a sok ellenséggel küzdő Németországtól egy újabb

ellenséget távol tartson addig, amig éppen lehetséges. Az okosság nem gyöngeség és a piacon bőgő, széleshomloku, négy lábú állat ereje hőségében sem jelképe a valódi diplomáciának.

Míg Németországban a malomlatti politikusok megkritizálták *Bernstorff*ot, az antant-sajót nap-nap mellett becsmérésekkel illette. Minden gaztettet, amit Amerikában végbevittek, az ő nevével hozták kapcsolatba. A düh különösen akkor tört ki ellene, amikor azt hitték, hogy *Wilson* első békejegyzékének a megfogalmazásában neki is része van s mivel azt gondolták, hogy az elnök jegyzéke támogatja a német békejavaslatot. Sőt az antant-sajó azt is erősítette, hogy *Bernstorff* elárulta *Wilson* titkát, pénzügyi barátainak és spekulált a tőzsdén. Ez a dühöngés érthető, mert *Bernstorff* tényleg rendkívül kényelmetlen volt az antant diplomatáinak Washingtonban. Nem volt még követ, akinek huszonkilenc hónapon egymagának annyi ellenséggel és annyi kedvezőtlen ténnyel kellett volna megküzdenie. A háboru okának, a németeknek Belgiumba való benyomulásának és ottani eljárásának, a német „intellektuelek” gyerekesen ügyetlen manifesztumának heves megvitatása, a háboru első idejének eseményei és epizódjai után a Luzitánia-eset miatt való izgalom tört ki. Most legutóbb meg a belga munkásoknak elszállításában találtak a németellenes lapok megfelelő anyagot, széles és hatásos rajzokhoz. Közben pedig érezhetővé vált az a hatás, amelyet a hangulatra azok az erőszakosságok és törvénytelenések gyakoroltak, amelyeket egyes német kalandorok azért követtek el Amerikában, hogy megakadályozzák az Unió municiószállítását.

Gróf *Bernstorff*nak reggeli teájához állandóan fölhalálták a newyorki lapok kövérbetűs támadásait és öklömnvi betűkkel az állítólagos német botrányokat. Az amerikai déli államok valamivel kedvezőbb sajtója tulmæsszire volt és nem talált Washingtonban kellő visszhangra. Ha követünk elhagyta a

házát, az antant képviselői, ágensei és amerikai barátjai minden lépését elkeserítették igaz és hamis hírekkel. Ő — ami gyakran ugyancsak előnynek mondható — a távolság miatt és a forgalmi akadályok következtében legtöbbször önmagára volt utalva és nélkülözte a pontosabb berlini utasításokat. Ezen visszasságok, nyilvános támadások zaja, titkos intrikák közepette állandó idegfeszültségben a német álláspontot sziszifusi munkával a legvégsőig védelmezte. Ezt hangoosan elismerni, az igazságszolgáltatás egy neme.

Ha nem is vagyunk szükében az államférfiúi tehetségeknek, — hisz tele van velük az utca — nem fog ártani, ha csapatuk megnövekszik oly tapasztalt férfival, aminő gróf *Bernstorff*.

Nagy választójogi vita a képviselőházban.

(Budapesti tudósítónktól.) A képviselőház csütörtöki ülésén a hősök emlékének megörökítéséről szóló javaslat részletes tárgyalása alkalmával *Rakovszky István* indítványt nyújtott be a fronton küzdő katonák választójoga érdekében. A javaslatot hosszabb felszólalás keretében gróf *Apponyi Albert*, gróf *Andrássy Gyula*, gróf *Károlyi Mihály*, *Vázsonyi Vilmos* és a kisczardák nevében nagyváradi *Szabó István* pártolták. Gróf *Tisza István* nagyobb beszéd keretében világított rá azokra az okokra, amelyek a választói jog megadását ezuttal lehetetlenné teszik.

Az ülésről az alábbi részletes tudósításban számolunk be:

Délután félnégykor nyitotta meg *Szász Károly* a képviselőház ülését. Bejelentette *Haus Antal* vezértengernagy halálát és méltatta az elhunyt érdemeit. Halála fájdalmas csapás egy a monarchiára, mint haditengerészetünkre. Indítványozza, hogy emlékének jegyzőkönyvben örökössé meg és helyezzenek koszorút a ravalatára. A Ház az indítványt egyhangulag elfogadta. Az elnök ezután bemutatta dr. *Zsembery István*, az Érsekújváron megválasztott új képviselőnek a megbízó levelét, amelyet kiadtak az igazoló választmányának. Áttért ezután a Ház a napirendre, a hősök emlékének megörökítéséről szóló javaslat tárgyalására.

Az általános vitához *Huszár Károly* volt az első felszólaló, aki kifogásolja, hogy egyes népfelkelő tisztekkel reverzálist íratnak alá, hogy családjuk haláluk esetén lemond a tiszt nyugdíjról. Követeli, hogy a népfelkelő tisztek egyenlő elbánásban részesüljenek a tényleges tisztekkel. *Kovácsy Kálmán* szólalt fel ezután, aki elfogadja a javaslatot, mert látja benne a jóakaratot, hogy a kormány megóhajtja őrizni a hősök emlékét.

Az elnök ezután berekeszti az általános vitát. *Sándor János* belügyminiszter emelkedik szólásra. Reflektál az egyes felszólalásokra. A kormány álláspontját a hősök választójoga tekintetében a miniszterelnök már több ízben kifejtette, neki különös gondot a rokkantak és özvegyek ellátása okoz. Ebben az ügyben minden panaszt a legszigorubb vizsgálgat meg. A hősök emléktáblájának felállítására vonatkozólag utasítani fogja a ha-